

Protocol Pesten

Status	1.0
(G)MR	September 2025
Eigenaar	Directeur
Auteur	Directeur
Bedoeld voor	Personeel
Datum	September 2025
Evaluatie	Juni 2026

1. Inleiding:

Vanuit de wettelijke zorgplicht Veiligheid op school is het verplicht om te beschikken over een zogenaamd aanspreekpunt in het kader van het pesten. Wij laten de taken aandachtsfunctionaris en aanspreekpunt samenvallen. De Coördinator Pestbeleid is aanspreekpunt voor leerlingen die gepest worden of voor ouders waarvan een kind gepest wordt. Zowel leerlingen als ouders kunnen bij hem/haar terecht voor een gesprek, met vragen en met klachten en zorgen. Ook medewerkers kunnen bij het aanspreekpunt terecht wanneer zij over een bepaalde situatie willen praten. In de schoolgids geven we meer informatie over het aanspreekpunt.

Op het Mozaïek is de directeur aanspreekpunt voor het pesten.

Het pestprotocol valt onder het veiligheidsbeleid van de school en is voor iedereen inzichtelijk.

De school vindt het belangrijk dat pesten onder de aandacht wordt gebracht. Wij vinden dat de school een zeer grote verantwoordelijkheid heeft om pesten aan te pakken. Veel van de onderwerpen, gerelateerd aan pesten, komen terug in de methode burgerschap, bij ons op school Vreedzaam.

2. Definitie van pesten

Pesten wordt over het algemeen gedefinieerd als herhaaldelijk negatief gedrag dat gericht is op een persoon met als doel schade te veroorzaken, zowel fysiek als emotioneel. Het kan verschillende vormen aannemen, zoals verbaal, sociaal, of fysiek pesten, en het vaak voorkomen van dit gedrag onderscheidt het van incidentele conflicten. Essentieel is dat er sprake is van een ongelijke machtsverhouding, waarbij de pester de controle over de situatie heeft en het slachtoffer moeilijkheden ondervindt bij het verdedigen tegen het negatieve gedrag.

3. Preventieve maatregelen

Bij ons op school besteden we veel aandacht aan het preventief voorkomen van pestgedrag. Zo komt dit in een doorgaande lijn aan bod bij ons vakaanbod Burgerschap, doen wij ieder jaar mee met de week tegen het pesten. Ook zijn wij laagdrempelig beschikbaar voor onze leerlingen en ouders/verzorgers. Wanneer er een signaal binnenkomt pakken we dit direct op en stellen wij een plan op om het pesten te voorkomen of te stoppen.

4. Meldingsprocedure

Zowel leerlingen, collega's als ouders en verzorgers mogen/kunnen pestgedrag melden bij de directie. De directie organiseert een gesprek met alle betrokkenen om het gesprek met elkaar aan te gaan. Wanneer dit in eerste instantie, wegens onveilig gevoel niet kan, kan er eerst apart gesproken worden met de betrokkenen. De school vindt het ons aller verantwoordelijkheid dat er gekeken wordt naar een passende, goede oplossing. Wanneer onze leerlingen betrokken zijn bij pestgedrag en het ook na interventies niet stopt, worden ouders hiervan op de hoogte gesteld.

5. Sancties en consequenties

Pestgedrag dat na interventies en duidelijke voorlichting niet stopt, kan worden bestraft. Onze school bekijkt dit per situatie en bespreekt de sanctionering altijd met ouders/verzorgers.

6. Monitoring

Jaarlijks neemt onze school een veiligheidsmonitor af. We gebruiken hiervoor de vragenlijst SVM Kindbegrip. Deze vragenlijst scoort het veiligheidsgevoel van onze leerlingen en geeft informatie over het gevoel van veiligheid. Dit kan mogelijk leiden tot aanpassing van bestaand beleid wanneer nodig. Deze vragenlijsten worden afgenomen vanaf groep 6. Eerder lukt vanwege de complexe vraagstelling niet.

7. Vertrouwenspersoon

De directie kan verwijzen naar de vertrouwenspersoon leerlingen. Dit is een opgeleide medewerker die leerlingen en/of collega's kan adviseren bij lastige vraagstukken. Soms is het niet helemaal duidelijk of dat de interpretatie van pesten helemaal passend is en liggen er soms ook andere oorzaken of gevoelens aan ten grondslag. Het is dan fijn dat de vertrouwenspersoon je hierin juist kan begeleiden.

Bijlage Pesten

Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie wordt je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders / verzorgers (kliniek) of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er leerlingen die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Besprek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Bijlage 2

Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Het doel van dit gesprek is drieledig:

- 1 De leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan.
- 2 Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- 3 Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt.

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde. Confronteren is probleemgericht en richt zich op gedrag dat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: "Je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent!" Zodra we gaan interpreteren reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met kritiseren.

Wees heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie. Bijvoorbeeld: "Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt". Zeg nooit: "Je bent heel gemeen". Je wilt duidelijk verder met de leerling. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing.

Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.

Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe de situatie veranderd en het pestprobleem opgelost kan worden.

Bijlage 3: voorbeeld van een pestcontract

Voorbeeld van een pestcontract

Ik vind dat iedereen zich veilig moet voelen in school. Daarom houd ik mij aan de volgende afspraken:

- Ik accepteer de ander zoals hij is en ik discrimineer niet;
- Ik scheld niet en doe niet mee aan uitlachen en roddelen;
- Ik blijf van de spullen van een ander af;
- Als er ruzie is speel ik niet voor eigen rechter;
- Ik bedreig niemand, ook niet met woorden;
- Ik neem geen wapens of drugs mee naar school;
- Ik gebruik geen geweld;
- Als iemand mij hindert vraag ik hem of haar duidelijk daarmee te stoppen;
- Als dat niet helpt, vraag ik een docent om hulp.

Bijlage 4

Leessuggesties voor leerkrachten:

- *De zondebok in de klas* door Bob van der Meer. Aan te vragen bij Nationaal Instituut voor Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie, website: www.nigz.nl.
- *Pesten op school* door Bob van der Meer. Overzicht van artikelen, Utrecht, APS, 1999. ISBN 9066073047.
- Het NIGZ heeft een website waarop nog veel meer achtergrondinformatie te vinden is. Ga op de pagina www.nigz.nl/infocentrum/index.cfm naar 'zoeken in bestanden'. Na het aanklikken van 'literatuur' en het invoeren van het trefwoord 'pesten', verschijnt er een overzicht van publicaties over de aanpak van het pesten. Verder biedt de website van de Stichting Vredeseducatie: www.vredeseducatie.nl tal van suggesties.

Lessuggesties voor leerkrachten:

- Het APS heeft effectief werken aan regels, aanspreken en het nemen van maatregelen kort samengevat in het boekje *'Baas in eigen soap'*. Het laat zien hoe leerlingen actief te betrekken zijn bij: het maken van klassen- en schoolregels; het aanspreken van elkaar op gedrag (complimenten, vragen en kritiek); het verbeteren van gedrag. Ook de No Blame aanpak en herstelrecht komen daarin kort ter sprake. Het boekje is aan te vragen bij het Expertisecentrum 'School & veiligheid' van het APS. De tekst is ook te downloaden via www.schoolveiligheid.nl.
- Voor de onder-, midden- en bovenbouw heeft het poppentheater 'De kleine zon' het poppenspel 'Pesten, Over en Uit!' ontwikkeld dat de vijfsporenaanpak volgt. Bij het poppenspel wordt lesmateriaal geleverd. Website: www.kleinezon.nl.
- Een specifieke lesactiviteit voor de leerlingen van de bovenbouw is het rollenspel *'Carmen als zondebok'*. Door middel van dit rollenspel ervaren leerlingen aan den lijve wat het is buitengesloten, geïsoleerd of gepest te worden. Dit rollenspel veroorzaakt emoties, doet een beroep op gevoelens, en heeft daardoor meer effect dan alleen maar over pesten praten. Website: www.boaproducties.nl.
- Voor informatie over beeldmateriaal m.b.t. pesten is er de Klantenservice Televisiearchief van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid. Website: www.beeldengeluid.nl.

Sites tegen pesten:

- www.sjn.nl/pesten

Deze site is bedoeld voor ouders / verzorgers die willen weten hoe je pesten kunt herkennen en wat je er tegen kunt doen. De site gaat uit van de Stichting jeugdinformatie Nederland.

- www.pesten.net
Biedt uitgebreide informatie over de aanpak van pesten voor ouders / verzorgers, leerlingen en scholen. Deze site gaat uit van Bob van der Meer, voorzitter van de Stichting Europees Expertisecentrum voor Veiligheid.
- www.pestweb.nl
Geeft informatie aan leerlingen in de bovenbouw. Ook leerkrachten en ouders / verzorgers kunnen er terecht. De site gaat uit van het Transferpunt voor jongeren, school en veiligheid van het APS.
- www.posicom.n1
Het anti-pestbureau Posicom is gespecialiseerd in het aanpakken van pesten en in het optimaliseren van groepsprocessen en biedt daarvoor een aantal diensten en readers aan. Posicom verzorgt tevens ouderavonden over het aanpakken van pesten.
- www.aps.nl
Na de homepage zijn verschillende mogelijkheden voor handen zoals: transferpunt jongeren, school en veiligheid.
- www.besafeonline.org
Op deze site staat informatie over veilig internetgebruik, waaronder ook een onderdeel digitaal pesten.
- www.pestenislaf.n1
Hier kan pesten gemeld worden, scholen krijgen advies hoe ze dit kunnen voorkomen en oplossen. Dit initiatief gaat uit van Stichting Kinderconsument.

Vragen over pesten op school:

- 0800-2828280
Leerlingen en leerkrachten kunnen iedere schooldag van 14.00 tot 17.00 uur voor een persoonlijk gesprek terecht bij de hulplijn van www.pestweb.nl.
- 0800-5010
5010 is een gezamenlijk initiatief van de landelijke organisaties voor ouders / verzorgers in het onderwijs. 5010 is op schooldagen gratis bereikbaar van 10.00-15.00 uur. Aan de medewerkers van 5010 kan men alle mogelijke vragen over het onderwijs stellen, ook over pesten. Er wordt geluisterd, advies gegeven of doorverwezen naar deskundigen. Vragen kunnen ook per e-mail worden gesteld via de website www.50tien.nl.

Suggesties voor in de orthotheek op te nemen materiaal:

- Uit de CPS-serie: Onder twee ogen het boek *Buitenspel* door Richard Backers.
- Uit de serie Kijk en beleef nr. 5: *Plagen — omgaan met plagerijtjes* door Jennine Staring.
- *Mijn leerling online* door Justine Pardoën en Remco Pijpers (o.a. hoofdstuk 2 over wat te doen bij digitaal pesten).
- *Ho, tot hier en niet verder!* Training in sociale weerbaarheid voor kinderen van 7 tot 12 jaar en hun ouders / verzorgers door Jooske Kool.
- *Theoretische verantwoording — kinderen en hun sociale talenten* door Kitty van Voorst van Beesten Martine van Bokkem.
- *Pesten op school — adequaat optreden tegen pestgedrag* door Dieter en Gita Krowatschek. Spelletjes, activiteiten en oefeningen voor het herkennen, signaleren en bestrijden van pestgedrag op school.
- *Horen, zien en niet meer zwijgen* door Margot Cox. Een uitgave van onderwijsvoorlichting Kenmerk.
- *Stop het pesten* — Een uitgave van de Stichting Stop het Pesten.